

№ 7127
0



Сағыйдулла Аббазов

МАҮСИМЛЕРДИҢ

Мажилмис

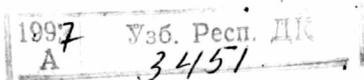


Қосықлар, ертең, юморлар.

(Мектеп жасындағы балалар үшін)

НӨКИС
ҚАРАҚАЛПАҚСТАН
1997

84 Кар 2
А 15



N2 7127
0

Аббазов С. Мәүсимлердин мәжлиси. Қосықлар. ерпек, юморлар. Нөкис:—Қарақалпақстан, 1997-жыл. 32, бет.

Балалар ҳам жас өспиримлер әдебиятлары бөлими.

Қымбатлы балалар! Марҳум шайыр атаңыз Сағыйдулла Аббазовты жақсы танысаңыз керек. Оның көплеген қосықлары сизлердин сабақлықларыңыздан да орын алған. Оның „Сырлы альбом“, „Қуслар қайтып келеди екен“, „Мениң иним“, „Кел бәхәрим“, „Мектепте де, үйде де“ хәм басқа да қосықлар топламлары сизлерге жақсы таныс.

Қолыңыздағы топламға оның Өмирбек лаққы ҳаққындағы қосықлары хәм „Мәүсимлердин мәжлиси“ ертеги киргизилди.

А $\frac{4803270202-456}{M-357(04)-97}$ 55-97

ISBN 5-8272-0078-6

© „Қарақалпақстан“ баспасы—1997

ТӘЙ-ТӘЙ БАЛА, ТӘЙ БАЛА

Берман қара хәй бала,
Тәй-тәй бала, тәй бала,
Хәзирше сен асықпа,
Бас аяқты, жай ғана.

Тәй-тәй бала, тәй бала,
Берман қара—хәй бала,
Тәй-тәй болып жүре алмай,
Жығылады гей бала.

Берман қара хәй бала,
Тәй-тәй бала, тәй бала,
Тәй-тәй басып келеди,
Бизиң бала ай бала.

Бир-еки, үш, бала,
Жыйна тезирек күш бала,
Албырамай, асықпай,
Нық басып жолға түс бала.

Тәй-тәй бала, тәй бала,
Қара берман хәй бала.
Жүрегойсеш пай, бала,
Бас қәдемди жай ғана,
Қорқама екен әй бала.

Кел-кел, бала, кел бала,
Қолыңды маған бер бала,
Жүриуге өзиң қорықсаң,
Изиме әсте ер бала.

ХӘЙИЙҰ АЙТСА АНАЛАР, ЛӘЗЗЕТЛЕНЕР БАЛАЛАР

Қызым-қызым қырмызы,
Жайнап турар нур жүзи,
Көп қызлардың ишинде,
Сулыұлықтан бир өзи.

Қызым-қызым қызғана,
Уйқыла қызым, аз ғана.

Мениң қызым қандай қыз,
Аспандағы айдай қыз,
Апасынан сораса,
Шийрин-шекер палдай қыз.

Қызым-қызым қыз ғана,
Уйқыла қызым азғана.

Қызым-қызым қундызы,
Аспандағы жұлдызым!
Деп қойыпты апасы,
Түнлерде мениң күндизим.

Қызым-қызым қызғана,
Уйқыла қызым азғана.

Қызым шашын тарайды,
Айналарға қарайды,
Қыз барма екен дүньяда,
Қызымдай мениң шырайлы.

Қызым-қызым қызғана,
Уйқыла қызым азғана.

Ақылға толы баслары,
Қызымның алтын шашлары,
Арыу болып жетисер,
Қыя-қыя қаслары,
Үлкейе қойса жаслары.

Қызым-қызым қызғана,
Уйқыла қызым азғана.
Балам-балам пал екен,
Жүзиндегі қал екен,
Апасына жан екен.

Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқылап қалар мениң балам.

Ақ мамықтай жүзлериннен,
Қарамықтай көзлериннен,
Кип-кишкене излериннен,
Мен айнанай жаным балам,
Хәййиу-хәййиу мениң балам.

Көркем қәдди-қәўметимсен,
Тилде шийрин сәўбетимсен,
Басымдағы дәўлетимсен,
Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқыла-уйқыла мениң балам.

Ай мүйизли кошқарымсаң,
Бийик-бийик аспанымсаң,

Ай жулдыздай аспанымсаң,
Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқыла-уйқыла мениң балам.

Зер кекилиц жарасады,
Оған хәмме қарасады,
Сулыу қызлар таясады,
Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқыла-уйқыла мениң балам.

Жаз алдында нәўбәхәрим,
Үй алдында сәрүйи талым,
Тәнимдегі шийрин жаным,
Уйқыла-уйқыла мениң балам,
Хәййиу-хәййиу жаным балам.

Қайтпайтуғын нәзеримсен,
Бақшамдағы гүлзарымсаң,
Үйимдегі базарымсаң,
Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқыла-уйқыла мениң балам.

Өмиримнің жарасығы,
Көзгенемнің қарашығы,
Болар маған қарасығын,
Хәййиу-хәййиу жаным балам,
Уйқыла-уйқыла мениң балам.

ХОШ—ХОШ БАҚШАМ, ХОШ БАҚШАМ

Тәрбияшы ана болып,
Мен бахытлы бала болып,
Еркін өстим, еркеледим,
Қушағында тасып-толып.

Хош—хош бақшам, хош
бақшам,
Умытпайман ҳеш қашан.

Жүзим жарқын, жайнадым
мен,
Мийрим қаным ойнадым мен.

Тәлим берип тәрбияшым,
Тилим шығып сайрадым мен.

Хош—хош бақшам, хош
бақшам,
Умытпайман ҳеш қашан.

Сеннен канат қомлап алдым,
Мектебиме жоллама алдым,
Толып оқыу жасына мен,
Қушағыңнан кетип қалдым.

Хош—хош бақшам, хош
бақшам,
Умытпайман ҳеш қашан.

Хош—хош мениң меҳрибаным,
Тәрбияшым—қәдирданым,

Хош—хош бақшам, хош
бақшам,
Умытпайман ҳеш қашан.

Хош—хош бақшам, хош
бақшам,
Умытпайман ҳеш қашан.

ЯДЫНДА ТУТ ЖАН БАЛАМ.

Ядыңда тут жан балам,
Дүньяда уллы нан балам,
„Наннан уллы бар“—десе,
Бул гәп шийки—қам балам.

Нан бар екен—өмир бар,
Нан болмаса өмир тар,
Айтып кеткен бабалар,
Тислем нанға болып зар.

„Алтын, гүмис—тас деген,
Арпа бийдай—ас деген“,
Нан қәдирине жетпеген,
Барып турған пәс деген.

Мәнисине қараңлар,
Билмесендер сораңлар,
Нан халықтың байлығы,
Дөретер мәрт адамлар.

Жумсар олар бар күшин,
Биз жейтуғын нан ушын.
Нан мийнеттиң жемиси,
Ол мазалы сол ушын.

Қәстерлесек биз нанды,
Алғыс айтып мың санлы,
Хүрметлеген боламыз,
Нан авторы—инсанды.

КӨП ОЙЛАНЫП ҚАЛАДЫ

Султан еле кишкене,
Ойламайды ҳештеңе,
Қайсы—десең,—оң қолың?
Көрсетер анық деп:—„мине“.

Қайсы,—десең,—шеп қолың?
Көп ойланып қалады,

Сораўға жуўап бералмай,
Дым қыйланып қалады.

—Жоқ ғой сениң көп қолың,
Ойлан ба?!—деймиз Султанға,
Белгили болса оң қолың,
Қалған қолың шеп қол-дә?

ЖӘРДЕМ БЕРИҢ КӘРИМГЕ

Бүгин де ерте Кәрим,
Баслады кешеги кәрин,
Билип алмақшы бәрин,
Неше шөжесиниң барын.

Беккем тутылған қолға,
Жүўериси, толы қырма,

Қысымлап шашты тақырға,
Шөжелерин жәмлеп зорға.

Әуел тегис қарап өтти,
Соң шетинен санап өтти,
Жартысына жаңа жетти,—
Шөжелери тарап кетти.



Арадан өтсе де хәпте,
Келтире алмай исти сәтке,
Санай алмай шөжелерин,
Қалып жүр ол қуры пәнтке.

Балалар берман келиңиз,
Шетте қалмай бириниз,
Шөжесин санап бериңиз,
Қуғансын Кәрим инициз.

ҚУҰАНЫШЫМ СОЛ ЕДИ

Келсем үйге көшеден,
Алып келген кеше мен,
Чайник жатыр бөлиніп,
Сынған және кеседе.

Ислеген буны ким дедім.
Балаларым айтты:— „билмедик“,
Үш жастағы Саўлаттан,
Сорайық деп изледик.

Үлкенлери қысынды,
Уялдыма қысылды,
Ойнап жүрген жеринен,
Үкесін үйге ысырды.

Томпаң—томпаң асыға,
Жетип келди қасыма,
Чайникти оған көрсетсем,
„Мен ғо!“—деди асыла.

Не деримди билмедім.
Қуұандым бірақ күлмедім,
Сындыра берер және деп,
Қуұанған түр бермедім.

Қуұанышым сол еді тек,
Көринип тұр сап жүрек,
Шынлықты сүйіп мәнгиге,
Болоғөр дедім ҳақ жүрек.

БИЗИҢ МЕКТЕП БАҒЫНДА

Әйне жаздың ұағында,
Бизиң мектеп бағында,
Уўылжыған жемислер,
Леззет берер жанына.

Гүллердин жүз түри бар,
Мийўелердин бәри бар,
Бәри шийрин, бәри пал,
Өзиң таңлап, қәлеп ал.

Қатар-қатар салмалар,
Еки бойы алмазар,
Жүзим, әнжир, анары,
Жесең мийриң қанады.

Әйне жаздың ұағында,
Мектебимиз бағында,
Биз өсирген мийўелер,
Рәхәт берер жанына,

КЕШИГИҰДИҢ СЕБЕБИ

Муғаллим күнде азанда,
Көреді барлап журналды,
Биледи аңлап ол сонда,
Кимлер келген, ким қалды.

Әдет болған Маратка,
Сабағынан кешиккен,
Жигирма минут өткенде,
Көринер басы есиктен,
Кеткенсоң сабақ басланып,
Есикти ашып қарайды.

Дыққатын бөлип хәмменин,
Кириўге рұхсат сорайды.

Бир күн емес хәр күни,
Кешигеди не ушын?
Муғаллим бақлап көреді,
Мараттың бул жүрисин,

Есигиниң алдынан,
Бир автобус өтеди екен,
Үйден шығып Марат соны
Ярым саат күтеди екен.

Автобусқа минемен деп,
Ұақыт босқа өтеди екен,
Жаяў жүрсе мектебине,
Бес минутта-ақ жетеди екен.

ИНИМНИҢ СОРАҰЫ

Қалың терек егилген,
Есигимиз алдына,
Истен хәзир келгеним,
Турман терек жанында.

Келди иним қасыма,
Алты жасар—ол Бахыт,
Бирден ойым бөлінди,
Иниме қарап сол ұақыт.

Қарады маған тигилип,
Айтажақтай бир нәрсе,
Ойланған болып турады,
Күлимсиреп биресе.

—Не дейсең Бахыт карағым,
Хеш иркілме, айта бер!
—Бар еди аға сораұым,
Деди соны айтып бер?

Мысал бициң теректиң,
Өсиүйине хайрансаң,
Жылында неше түрленер,
Биле алмадым ойлансам.

Бир күнлери қарасам,
Жапырағы жоқ жаланаң,
Шамал менен шайқалар,
Қуры ғана куұ ағаш.

Тағы да бир күн көргенде,
Көкшил тартып жасарған.
Қатар-қатар бойынан,
Жасыл жапырақ шығарған.

Болып еди күн ыссы,
Терегим қандай саялы,
Қалың жапырақ жарасып,
Алақанын жаяды.

Хәзир мине, қараңыз,
Жапырақлары сарғайған,

Шамал менен үзилип,
Түсип атыр хәр жайдан.

Түсинбедим мен буған,
Деди иним таңланып,
Бердим жуұап мен оған,
Билгенимше ойланып.

—Жапырақлы теректиң,
Қуұ реңге енгени.
Бул да жылдың мәүсими,
Қәхәрли қыстың келгени.

Көгисленип шақаның,
Түр бергени өзине,
Ол бәхәрдиң көриниси,
Жарасқан жер жүзине.

Қалың жапырақ бүркелсе,
Теректи қоршап дөгерек,
Жаздың ыссы күнлери,
Басқасынан бул бөлек.

Енди ұақыт басқаша,
Салқын түскен азырақ,
Гүз белгиси усындай,
Сарғайып түсер жапырақ.

Жыл дегениң төрт мәүсим,
Хәр бириниң сыры бар.
Бәри де пайда береді,
Өзлерине миясар.

Мине сениң сораұың,
Түсинбеген әдептен.
Ендиги жылы оқыйсаң,
Үйренесең мектептен.

Дедим иним тыңлады,
Куұанды жуұап алғансоң.
Ишке кирип дем алдық,
Биз сөйлесип болғансоң.

ГҮБЕЛЕК

Канатынды жайылған,
Жайнап турған гүл деппен,
Гүллериме қайылман,
Ашылыпты-ау бул деппен.

Қолды созсам гүлиме,
Қанат қағып ушты ол,
Биринши рет көриүим,
Гүл болып турған қусты ол.

Гүл дегеним гүбелек,
Болып шықты изинде,
Қасына барсам ушады,
Қайран қалдым өзим де.

Жаныңа жақын келсем мен,
Кете алмайман гүбелек,
Услайман деп қуўсам мен,
Жете алмайман гүбелек.

Күндизлери масайрап,
Гүллер менен боласаң,
Биле алмадым мен ойлап,
Түнлерде қайда қонасаң.

Жазы менен усындай,
Ләззетте жаның гүбелек,
Қалай болар қысында,
Сениң халың гүбелек.

ГӨЖЕКЛЕР

Фермамызда көп гөжек,
Тең жартысы көк гөжек,
Шым қарасы төрт гөжек,
Буўрылы бар бес гөжек,
Қоңыры бар қос гөжек,
Сегиз гөжек сур гөжек,
Сары жағал бир гөжек,
Күтә сулыў бул гөжек.

Алтаўы бар ақ гөжек,
Тарғылы бар тақ гөжек,
Биреўи дым сақ гөжек,
Өзиң тез-тез оқып көр.
Есаплап шығар, қосып көр,
Буны бәри бизиң гөжек,
Нешеў болды сизиң гөжек?

ҚҰСЛАР ҚАЙТЫП КЕЛЕДИ ЕКЕН

Қурбанбай кишкене уста,
Деп атайды бизиң класста,
Сулыўлап хәр жылы бәхәрде,
Уя соғады қусқа.

Былтыр оның бул уясын,
Қарлығашлар мекан етти,
Бергеннен соң тәрбиясын,
Өнип-өсип ушып кетти.

Олар ушын курт та терди,
Дәнде койды, суўда берди,

Жазы менен өз достынан,
Қарлығашлар рәхәт көрди.

Аяғына биреўиниң,
Көк жипектен салды белги,
Уясына сол қарлығаш,
Быйым және қайтып келди.

Олар да адамлардай,
Жақсылықты биледи екен,
Жайлы болған уясына,
Құслар қайтып келеди екен.

БИРИН-БИРИ ҚЫЙМАЙДЫ

Жуўырып кетсе пышығым,
Қуўып кетер күшигим,
Екеўиниң ойнаўы,—
Мениң ушын қызық дым.

Ашыўға минип алысар,
Айқасып аўыз салысар,

Бири қашып, бири қуўып,
Әдеўир жерге барысар.

Екеўи усылай ойнайды,
„Қой“—десеңде қоймайды,
Тислейжақ болып турса да,
Бирин-бири қыймайды.

САҒЫНАМЫЗ ҚЫСТЫ ДА

Айтсақ қыстың қызығын,
Бир әжайып өзи дым,
Әйнеклерге сызады,
Шым-шытырық сызығын.

Тереклер турар малынып,
Муздан моншақ тағынып,
Алғандай болып көринер,
Аққорамал жамылып.

Аппақ қардың үстінде,
Тамашаға батамыз,
Жумалатып топ етип,
Бир-биреўге атамыз.

Муз үстінде сырғанап,
Жарысады шаналар,

Озғанларды қутлықлап,
Кол шаппатлар балалар,

Қалың кийим киймесең,
Тондырады етинди,
„Қайт“,—дегендей „бала сен“,
Шымшылайды бегинди.

Суўықларға үйренип,
Шынығады денемиз,
Суўық суўға жуўынып,
Кеўилленип жүремиз.

Жазда жайнап жүрсек те,
Шомылып суўға ысыда,
Онын да орны бир бөлек,
Сағынамыз қысты да.

БӘХӘР КЕЛСЕ...

Ашылып қуяш жамалы,
Алтын нуры таралар,
Сәўирдин есип самалы,
Аўылма-аўыл аралар.

Суўлар ағар салмадан,
Көк липас кийер жер беги,
Тәбиятқа енип жан,
Өзгереди келбети.

Қызыл-жасыл гүл болып,
Әтирапымыз жайнайды,
Өз алдына түр болып,
Хәр түрли қуслар сайрайды

Бәхәрде барлық дийқанлар,
Рульди қолға алады,
Гүздеги бийик қырманның,
Түп-тийкарын салады.



Жазық жасыл жайлаулар!
Болар сүттиң булағы,
Көбейер ойнар жәниұарлар,
Бузау, қозы, ылағы.

Жаслығымыз бәхәр бул,
Ләззети мол өмирге,
Жасаймыз жайнап жаснап

Бәхәр менен биз бирге... ^{сол,}

ГҮЗ ҚӘДИРИ БИР БАСҚА

Сарғыш дөнип дөгerek,
Еслетер алтын реңин,
Дийқанларға не керек,
Излеп гүзден дерегин.

Гүз қәдири бир басқа,
Мектепке қәдем таслаймыз,
Устаз бенен класста,
Оқыу жылын баслаймыз,

Қырман-қырман зүрәәт,
Ұадал мийнет табысы,
Бәри жанға рәхәт,
Халқымның ары—намысы.

Мәртликлердің айғағы,
Иске асқан әрманлар,

Мийнеттин палдай қаймағы,
Үйилген таудай қырманлар.

Келген хәр бир гүзимиз,
Бизлер ушын бахыт бул,
Бәрхамма жайнар жүзимиз,
Шадлыққа толы ўақыт бул.

СҮЙЕМИЗ СУЛЫҰ ЖАЗДЫ БИЗ

Сүйемиз сулыұ жазды биз,
Узыннан-узақ күнлери,
Шыжғырып ыссы күндизи,
Қоңыр салқын түнлерин.

Барып канал көлгерге,
Шомыламыз, жүземиз,
Өсимликлер, гүллерден,
Гербарийлер дүземиз.

Аралап, тоғай таўларды,
Үйренемиз үлкени,

Нени көрсек биз бәрин,
Барамыз жазып хәр күни.

Әтирапымыз көк егис,
Көргенде көзинң тояды,
Писип турған көп жемис,
Жесең мийриң қанады.

Сулыұлықты жаздағы,
Ұадал мийнет дәреткен,
Соның ушын биз оны,
Сүйемиз мың жүректен.

ЖАЗ КЕЛДИ

Күлип турған жадырап,
Көк липас кийип әтирап,
Көзлер қызар, тоймас қарап,
Жүдә сулыұ жаз кеўилли.

Суўларға толы салмалар,
Бойында жүзим, алмалар,
Үй алдында гүл ыргалар,
Жүдә сулыұ, жаз кеўилли.

Басланса гейбир егислер,
Писип турар көп жемислер,
Ислегиң келсе көп ислер,
Жүдә сулыұ, жаз кеўилли.

Арттырсам деп өнимлерин,
Мийнет етип төгип терин,
Күтер дийқан егинлерин,
Жүдә сулыұ жаз кеўилли.

Малға толы жайлаў бәри,
Тикийрейсип кулақлары,
Ойнар қозы-ылақлары,
Жүдә сулыұ, жаз кеўилли.

Оқыўшылар дем алыста,
Саяхатта болар жолда,
Ким лагерьде ким аўылда,
Жүдә сулыұ жаз кеўилли.

ЫРҒАЛАР ТАЛЛАР, ЫРҒАЛАР

Бәхәрде келер тырналар,
Суўларға толар арналар,
Таярлық көрип дийқанлар,
Жер сүрип, атыз тырмалар.

Бүртиклер ерик, алмалар,
Мәўжирип ағар салмалар,
Салмалардың бөйларында,
Ырғалар таллар, ырғалар.

Ашылып гүлдер жайнасар,
Бүлбиллер қонар сайрасар,

Қозылар қуып бир-бирин,
Секирип-секирип ойнасар.

Басланар барлық егислер,
Писер гейбир жемислер,
Ауыллардың артар көрки,
Қызықтырар түрли ислер.

Жадырап кетер далалар,
Шапқылап жүрер балалар,
Ауылымыздың саўлаты,
Қалалар менен бабабар.

КҮНДЕ БИР ЎАҚ СӨЗ ЕТЕДИ

Артық буннан үш жыл бурын,
Еккен еди бир терек.
Өз ўақтында тәмийинлейди,
Болса егер суў керек.

Кенес алып үлкенлерден,
Босатып гурды түбин де,

Тамыр көмип шақа жайып,
Нәрўан болды бул күнде.

Ата-анасы жаз күнлери,
Саясында ҳәз етеди.
Алғысқа бөлеп Артықты,
Күнде бир ўақ сөз етеди.

МӘҰСИМЛЕРДИҢ МӘЖИЛИСИ

(ертөк)

Жыйналысып жақында,
Мәўсимлер мәжилис өткерди.
Хәр бири өзи ҳақкында,
Тәрийплеўин жеткерди.

Қыс айтты орнынаи турып,
Хәдден тыс бадабат урып:
— Мен болмасам егерде,
Кетпейме басқалар курып!

Турғанда мениң қәхәрим,
Мәўсим бе сол бәхәрин,
Өзим баслап беремен,
Керек ислердиң бәрин.

Қушағымда қарым бар,
Жер көрпе дең жамылар,
Саклайман суўды муз етип,
Еритип алады бәхәр.

Жыл өзи басланар менен,
Әхмийетим артық шеннен.
Болар екен сонда қалай?
Дейтуғынлар маған теңмен.

Жер қатламын тонлатаман,
Жайларыңды онлатаман.
Ғамынды же ертеден деп,
Адамларға аңлатаман.

Музларымда сырғанады,
Карларымда шана айдайды,
Балалардың шын достыман,
Дийдарыма ҳеш тоймайды.

Шымшып беттен ҳэзиллеймен,
Ден саўлығын гөзлеймен.
Қыс кийимин кийип алып,
Жарысларға кел деймен.

Дийқанлар тынығар менде,
Күш жыйнар, шынығар менде,
Ойласылып көп жұмыслар,
Жобасы сызылар менде.

Әйнеклерге шым-шытырық,
Саламан сүүрет қатырып,
Ҳәмме қыстай болса дер:
Ағашлар бас шайқап турып.

Тынлап көрдик қыстың гәпин,
Деди—бәхәр тиклеп қәддин,
Мақтаныўдың кереги не,
Билиў керек ҳәр ким қәддин.

Мақтансам егер орным бар,
Тонлар жибип мөлхам болар,
Бөленип жасыл липасқа,
Тәбият меннен илхам алар.

Дийқанлар баслар егисин,
Барма сирә кемисим,
Мың кубылып, гүл ашылып,
Мийўеге қарар жемисим.

Нәүпирленип суўлар ағып,
Тереклер көк түйме тағып,
Сағынып келер досларым,
Былтырғы кеткен қусларым,
Сегбир тартып қанат қағып.

Шарўа кеўли жай болады,
Қозыларым қой болады,

Малларымның саны артып,
Жайлаўларда той болады.

Балалардың жолы болады,
Стадионлар толады,
Волейбол, футбол, баскетбол,
Ойыннан мийри қанады.

Күлим қаққан жамалым,
Дәртке даўа самалым,
Ләззетте деп биледи,
Ҳәр ким менде өз жанын.

Қәсийетин ҳәр гүлдин,
Сайраған сырын бүлбилдин,
Қалдырмай айтып берийге,
Шамасы жетпес ҳеш тилдин.

Мен мийнетти сүйемен,
Жалқаўларға күйемен,
Мийнет еткен адамның,
Табысын бастан үйемен.

Минекей сол бәхәр мен,
Гиреўли орны өмирден.
Усыншама саўлат пенен,
Боламан қалай қыстан кем!

Сөйледи жаз күйип-жанып,
—Көрмейсизбе нәзер салып,
Мийнет етер, үмитленер,
Меннен көп ис күтер халық.

Асығыста егип болып,
Гей жерлерди төгип болып,
Бәхәр кетер текте баслап,
Аўырлықты маған таслап.

Ҳәр түбине ғауашаның,
Ашыр мениң шийрин жаным,
Дықкатымнан шетте қалмас,
Сары алтыным—маржан салым.

Азық берип суўғараман,
Өсийине пәрманаман,

Жаздан жазым болды десе,
Оған күтә арланаман.

Қуяш нурын емгизермен,
Мийнеттен пал жегизермен,
Маза берип мийуелерге,
Ҳай-һай жазым дегизермен.

Бағлар мийуеден ийилип,
Бағшада өнім үйилип,
Палызымнан пал өнсе,
Қуғанаман сүйсинип.

Жаз күнлери жайлауым,
Үдете берер жайнауын,
Өрис өсип, өнім артып,
Көрсен табыс қайнауын.

Лагерде болып балалар,
Мазмунлы деп аралар,
Айрықша түрге бөленер,
Жазда ауыл, қалалар.

Егинлерди өсиремен.
Жетилдирип писиремен.
Барлық уақта турман тайын,
Халқымыздың исине мен.

Буған жақсы түсинемен.
Басқалардың есине мен,
Салғым келер, билип қойсын,
Маған ҳеш ким келмейди тең.

Сөзге уста екен гүзде,
Қалдырмастан айтты бизге,
Сөзлерине карағанда!
Жақсы емес оннан өзге.

Көз бенен көрдим өзлерин,
Тынладым айтқан сөзлерин,
Өйттик дейди, бүйттік дейди,
Гүрриң етип бирим-бирим.

Жерди таяр еткен биреу,
Оны егип кеткен биреу,

Анығынан келген уақта,
Тәрбиялап күткен биреу.

Атыз нәлге толық дейик,
Зүрәәтлер болық дейик,
Енди оны алыу керек,
Қалдырмастан үйип-жыйып.

Өнімлерди жыйнау керек.
Жыйнау жолын ойлау керек,
Ҳәмме оған қосып күшин,
Ҳеш ким ала болмау керек.

Саулаты көп гүзимнин,
Солқымындай жүзимниң,
Дейди ҳәмме қәдирлеп,
Қарашығы көзимнин,

Дәслепки қәдем тасланар,
Мектепте оқыу басланар,
Билим алып устаздан,
Жаслардың уақты хошланар.

Ақ алтын фонд болып үйилер
Салым гүриш болып түйилер,
Досларымыз шад болып.
Душпанлар иштен күйинер.

Сизлер болып, биз болып,
Жобалар толып жүз болып,
Орынланбаса егерде,
Мен не қыламан гүз болып,

Соның ушын еринбей,
Бийкарлыққа берилмей.
Халық хызметин етемен,
Халық кеулине жетемен.

Гүзде тамамлап сөзин,
Мен биринши,—деди өзиң,
Менсинбеди басқаларды,
Бийлеп менменлик сөзим

Бундай тартыс бурыннан,
Талай болып турылған,

Хәр ким айтып кара басын.
Мақтаныўға урынған.

Бирин-бири байқасқан,
Ерегискен, шайқасқан,
Бир шешимге келе алмай,
Нешше сапар тарқасқан.

Хабардар деп әдептен,
Көп мәнзиллерди өткен,
Шақырып дийқан бабаны,
Мәжилiske мирәг еткен.

Хәммеси тамамлап сөзди,
Бабаға кадады көзди,
Шақырдык дегендей болды,
Төрелик берер деп сизди.

Бабада тиклеп бойын,
Тум-туска бурып мойнын,
Мәүсимлерге қарап турып.
Айтты өзниң ойын:

Төртеўиң де теппе-теңсиз,
Бириң етек, бириң жеңсиз.
Айталмайды деп ҳеш ким:
Бириңнен-бириң кемсиз.

Төртеўиң бир пүтинсиз,
Бириңсиз-бириң өтимсиз.
Төртеўиң жәм болсаңыз,
Қайыспастай сүтинсиз.

Мен сизлерге сырласпан,
Жеримиз көп сырласқан.

Узақтан бирге келемиз,
Өмиримше жолдаспан.

Мойынлаймыз оны биз,
Мақтансаңыз ҳақылысыз,
Түсинсениз бирақта.
Адам менен даңклысыз,

Жасайман десең адамсыз,
Онда сизлер: надансыз,
Алтын қоллар кәдириң,
Түсине алмай қалғансыз.

Атынды қойғанда адам,
Даңқынды жайған да адам,
Енер көркиң, шырайың,
Болса қайманда адам.

Ғарры да сөзин тамамлап,
Деди, басқа барма гәп,
Айтпады ҳеш ким ҳеш нәрсе,
Кеўиллери толғандай тап.

Мәүсимлер сөзге түсинди,
Бабаға қол усынды,
Тәжим етти, бас ийип,
Құрмет еткен пишинде.

Мәжилiske келип дус болып,
Мәүсимлер татыў дос болып,
Бабаны алып ортаға,
Кетти ўақты хош болып.

МЕН АГАМДАЙ БОЛАЖАҚПАН

Жап бойында қатар гүжим,
Бир жағында өскен жүзим,
Еккен буны атам бизиң,
Мен агамдай болажақпан.

Саясынан ләззет тапқан,
Мийўасының дәмин татқан,
Атама көп алғыс айтқан,
Мен де алғыс алажақпан.

Шебер дийқан болған атам,
Жер қадирин билген қатаң,
Мийнет етсең сүйер Ұатан.
Мен де дийқан болажақпан.

Иси менен даңқ қалдырған,
Ғәули-хәрем, бағ қалдырған,
Көргенлерди таң қалдырған,
Мен атамдай болажақпан.

АПАМ ЖАҚСЫ

Күлимлеген көзлери бар,
Көзге ысық жүзлери бар,
Дәртке дәрман сөзлери бар,
Апам жақсы, апам жақсы.

Кетемиз гейде тыңламай,
Тәртипти бузып анламай,
Шаппат урар, болар „ўай-ўай“
Соңдадағы апам жақсы.

Аўқатларды сайлап берер,
Қатық, сүт хәм каймақ берер,
Шад болсын деп ойнап берер,
Апам жақсы, апам жақсы.

Ойлаганы перзент ғамы,
Мудам гүзетте турғаны,
Майдай жағады урғаны,
Апам жақсы, апам жақсы.

Гейде бизлер айтсак қосық,
Отырады дауыс қосып,
Тап баладай ушып-ушып,
Қуўанады апам жақсы.

Бизлерди деп ойланады,
Бизлерди деп қыйланады,
Бизден мың-мың айланады,
Апам жақсы, апам жақсы.

КЕМПИР АПАМ ҚАНТ КӨРСЕ

Кемпир апам қант көрсө,
Жасырады жүреді,
—Жей бермең!- деп бизлерге,
Бақырады жүреді.

Соның ушын мен қантты,
Нан орнына жегенмен,
Базда ишпей аўқатты,
Қант тауып бер дегенмен.

—Мазалы деп көп жесен,
Тис қалмайды тисиннен,
Тисим пүтин болсын десен,
Шығарма дейди,—есиңнен.

Аўырып сызлап тислерим,
Мазам болмай көп жаттым,
Зыянын соң билдим де,
Қант жемеске шәрт айттым.

Үкем сонда кемпирге,
—Расыңды айт, деди.
Өзиңнің неге тисиң жоқ,
Жей бердиң бе, қант?—деди.

—Апа,—леди Гүлнара,
Сораў берсем бола ма?
Күнде емес, қунара,
Азырақ жесем бола ма?

Күлип қойды апам да:
—Дурыс қызым, сөзиң—деди,
„Зыяны бар—деп айтпады,
Кемпиримиз бизиң“,—деди.

Жегиң келсе азырақ,
Берейин қызым хәзир-ақ,
Қантты қуры жей берме,
Тек шай менен иш бирақ.

Қант жегиси келгени,
Гүлнара:—апа шай, —деди.
—Қызымның шайды ишкени,
Қант ушын-ау пай,—деди.

Кемпир менен ақлығы,
Бул сырды жақсы биледи.
Түсинисип бир-бирин,
Биледи де күледі.

КЕМПИР ҒАРРЫ ХӘМ АҚЛЫҚЛАР

Кемпир-ғарры кеулі хош,
Алпыс-жетпіс жасында,
Жүрегінде тасқын йош,
Ақлықтары қасында.

Көктен ушса самолет,
Қол былғар бири бақырып:
—„Ата, үйдин қасына,
Түсир“—дейди, шақырып!

Ойындарды көреді,
Балалары қызыққан.
Араласып жүреді,
Шетте калмай қызықтан.

Бир ақлығы томпаңлап,
—Поезды таяр еттик,—дер..
—Қәлеушилер, келинлер,—
Москваға кеттик!—дер.

Айдаған боп машина,
Ақлығы: „дө-ө-өт, дө-ө-
өт“ дейди.
—Жүрежақпан алдыға,
Ата, былай кет,—дейди.

Ақлықтар айтса жан бар ма,
Бәрин бәржай етеді,
Қосылып гейде оларға,
Бирге ойнап кетеді.

Бир баласы гүр-гүрлеп,
—Тракторман мен!—дейди.
—Кемпир апам келсин, деп.
Қарап турман мен,—дейди.

Кемпир-ғарры ақлықты,
—Шийринлерден шийрин дер,
„Соның ушын удайы,
Арта берер мийрим“,—дер.

МЫҢ ЖАСАСЫН

Атам менен кемпир апам,
Турар олар ауылда,
Бизлер барып жазда мудам,
Тойып жүрмиз қауынға.

Гезек-гезек сүйер олар,
Бетимизден шорпылдатып.

Ақлықтары келсин деп,
Жақсыларын жыйып қояр.
Шийриния солар жесин деп,
Тамағынан қыйып қояр.

Бизлер ушын жанын үзер,
Кең ашылып қушағы,
Айтып небір алтын сөзлер,
Көзлеринен нур шашады.

Қууанысып күтип алар,
Ишсек тайын сүт хәм қатық.

Хәр сапары ушырасқанда,
Қууанышқа бағамыз,
Мың жасасын деймиз сонда,
Кемпир апам хәм атамыз.



ӘКЕМИЗ ҮЙДЕ БОЛМАСА

Әкеміз үйде болмаса,
Қызық болмас ойындар,
Бақырады апам да:
—Ойынды енді қойыңдар!

Әкеміз үйде болмаса,
Көринер гүнгірт шамлар да,
Мунайғандай сезилер,
Тым-тырыс болып тамлар да.

Әкеміз үйде болмаса,
Ашылмас апам қабағы,
Жууғарада писпейди,
Асқан кешки тамағы.

Әкеміз бенен жемесек,
Ауқатлардың дәми жоқ.
Жолыққандай боламыз,
Бір кеселге еми жоқ.

Әкеміздің жолына,
Күнде айдай қараймыз.
Келмеді деп не ушын,
Апамыздаң сораймыз.

Әкеміз үйде болмаса,
Кеуілсіз өткен уақытымыз.
Үйміздің саулаты,
Әкеміз екен бахтымыз.

КЕРЕК ҒОЙ САҒҒА ЕТПЕГИМ

Сулұ мениң портфелим,
Кирлетпеймен хеш жерім,
Портфелимнің ишінде,
Таза тур, кітап, дәптерім.

Тәриплеп ғана саламан,
Қайырмайман шетлерім.

Тамызбайман сыяны,
Пұқта тугып бетлерім.

Кітапларым түп-түуел,
Жыртып зая етпедім,
Себеби, бул кітапты,
Ендігі жылы үкеме,
Керек ғой сағға етпегім.

ЕСАПДАН БАЛА

Сәрсен бириншиде,
Жақсы биледи есапты.
Қарасаң дәпгерине,
Есаптан гилең „бес“ апты.

Таяқшаны бир-бирлеп,
Иркилмей санап кетеди.
Бирден баслап алжаспай,
Отызға шекем жетеди.

Санды санға қосады,
Санды саннан ала биледи.
Көбейтiуден алжасады,
Бөліуді шала биледи.

—Қанша оқыушы бар,
Айтып бер билсең,
Хәм неше парта бар,
Сизің класста десең?

Әри-бери ойланар,
Айталмай көп қыйланар,
Ең изінде Сәрсеннің,
Мынадай жууабы бар:

—Буну шеше алмайман,
Санды билмей қалмайман,
Ал, партаны, баланы,
Бир-бирине қосалмайман.

ТАЗАЛЫҚ БОЛЫП САЙЛАНДЫМ

Азада келип мектептен,
Сумкасын үйге таслады,
Үкелерин шақырып,
Өзинше жұмыс баслады.

Дизип қойды қатарға,
Улзада, Улжан, Абатты,
Хәр бирине дара-дара,
Аударады дыққатты.

Хәммесиниң көрип қолын,
—Не деген кир, өскен тырнақ,
Деди,—енди таза болың,
Тырнақты тез керек алмақ.

Шаң болыпты шашларыңыз,
Ұйпа-жуйпа, карап көриң,
Ауырмайды басларыңыз,
Күнде бир ұак жууып жүриң!

Күлип еди Абат оған,—
—Қой — деди ол,—ойынынды

Кирлеп кеткен жүдә жаман,
Қара, кулақ мойынынды.

—„Барынлар“,— деди Азада,
Бүгин мәўлет беремен,
Үстиңиз кир ме, таза ма,
Ертең және көремен.

Қызының бул исине,
Нәзер салды анасы,
„Тәўир ғой“ деп ишинен,
Қуўанды жүрек ханасы.
Анасы айтты:—Қуўандым,

Кемиси жоқ дым, ҳасла,
Буны қалай ойландың!
Азада айтты:—класста,
Тазалық болып сайландым.

—Рас па, жаным, рас па?
Қызым сеннен айландым:
—Ақыры бизиң Азада,
Таза десен, таза—дә!

ЖАҚСЫ ДОСТЫ ИЗЛЕЙМЕН

Айтып еди маған әкем,
Әкесинен еситкенин,
Нәсият деп айтқан екен,
Ядымда тур еле мениң.

Әкемнің сол бир сөзлерин,
Тыңлаған болсам жасымда,
Қайталап айтыў нәўбети,
Келди бүгин өз басыма.

—Сапар шексең алысқа,
Жолдаслыққа мәрт керек,
Тырысқан арға-намысқа,
Шын азамат сап жүрек.

Тап болсаң ондай жолдасқа,
Кеўлиннің қарар тапқаны,
Бир-биреўди қолласа,
Атыңның шыға шапқаны.

Соның ушын жан балам,
Сөз мәнисин аңлай бил,
Жүрер болсаң сен балам,
Жолдасыңды таңлай бил.

Бирге жүрер адамға,
Болмаса сырлас ҳеш бурын,
Айтайын саған бул манда,
Сынаудың мына бир түрин.

Пайдалы бир зат усынып,
Тең бөлиўди сора сен,
Жарты жағын усының,
—Өзиң ал де, жора сен.

Жартысын саған қалдырсын,
Бөлиўине қара сен.
Өлшестирип бул исин,
Усылайынша сана сен.

Теп-тең шықса бөлгени,
Әдилликтин белгиси,
Излеме онда өнгени,
Достың нағыз сол киси.

Алағат болып бөлинсе,
Басым болса бир жағы,
Көбиси саған берилсе,
Өзинде қалса азырағы—

Сақыйлықтын нышаны,
Хәм де кеўил кенлиги,
Хұрметке бөле сол жанды,
Көринсе ондай беглиги.

Көбин өзи меншиклеп,
Азын саған қалдырса,
„Биринши рет өзим“ деп,
Хә, демей сыр алдырса—.

Жолдаслыққа жарамас,
Араны дәрхәл ашагөр.
Басқаның ҳалын сорамас,
Сондайлардан қашагөр.

Әкем айтқан нәсият,
Жүрегимде қәлем-хат,
Жақсы исти гөзлеймен,
Жақсы досты излеймен.

ӨКПЕЛЕҰ

Ақыллы бала дер еди,
Алымды хәр бир муғаллим,
Жақсы деп сын береди,
Оған жолдас болса ким.

Күлим қағып жадырап,
Ашылып турған қабағы,
Сирә оның болған жоқ,
Билмейтуғын сабағы.

Барластырсаң балада,
Өмиринде ашыў жоқ,
Жумсаған жерге барады,
Қыйынсынып қашыў жоқ.

Алым, Нағым отырып,
Керисип қалды азырақ,
Алымға алып топылып,
Нағым уят етти бирақ.

Тыртығын айтып жүзиниң,
„Қотыр“ деди Алымға.

Кемисин айтып көзиниң
„Соқыр“ деди Алымға.

Нағым айтқан бул сөзлер,
Қыйлантты көрген адамды,
Тигилисип турған көзлер,
Нағымға барып қадалды.

Алым бирден ойланып,
Өзин бөлек шетке урды,
Көзиниң жасы айланып,
Үйине қарай бет бурды.

Хәзир жүзде қалған изи,
Бурын болған жарасының,
Көрмейди оның оң көзи,
Нуры өшип қарасының.

Хеш қашан ол ескерген жоқ,
Буның булай болғанлығын,
Сорастырып тексерген жоқ,
Көзи қалай қалғанлығын.

Өзи быйыл он үш жаста,
Бул ҳаққында сөз болған жоқ,
Усы ўаққа шекем, ҳасла,
Бир аўыз сөз қозғалған жоқ.

Нағымның бүгин айтқаны,
Балаға дым батып кетти,
Сол еди тезден қайтқаны,
Ойға шүмип, үйге жетти,

Алым үйге келе сала,
Шыдамады, апа!—деди,
Ана көрип;— „мына бала,
Бунша неге қапа“—деди.

—Шынынан кел анажаным,
Көзим неге көрмей қалған.
Қыйналған ба мениң жаным,
Қашан, қалай жазым болған.

Ана бираз тоқтап қалды,
Қыйланды ма, ойланды ма,
—Үх,—деп суўық демин алды,
Сөз баслады, ойланды да:

—Дурыс балам расында,
Кишкенеңде болдың қыңыр,
Еки ярым, үш жасыңда,
Тынбайтуғын тыпыр-тыпыр.

Бир жыласаң қоймадың ҳеш,
Қолда—аяқта турмадың ҳеш,
Еркелесе—еркелесин,
Дедимдағы, урмадым ҳеш.

Керек зағты қолға алсаң,
Бизди оған зар етерсең,
Бер балам деп сорап барсам,
Жер тепсинип шыр етерсең.

Бир күн үйде пышақ көрдің,
Қой дегенди тыңламадың,
Жылар дедим ерк бердим,
Не боларын аңламадым.

Сен пышақты алып қаштын,
Сүринип жығылдың тайып,
Жазатайым аяқ бастын.
Соннан балам болдың майып.

Мен жыладым ҳуўыш кетти,
Ҳәм басымды урдым тасқа,
Тек көзиме күшим жетти,
Қолымнан келмеді ис басқа.

Емлетип сениң көзинди,
Докторға көп қатнап едик,
Билмесин деп өзинди,
Саған сирә айтпап едик.

Еслеп ана сондағысын,
Сел-сел етти көздің жасын,
Айтпады сөз қалды тоқтап,
Еки қоллап услап басын.

—Пышақты мен қолға алып,
Бермеймен деп турғанымда,
Жақларыма —салып-салып,
Келип мени урғаныңда.

Жулқып-жулқып
қолларымнан,
Күшлеп тартып алғаныңда,
Ҳеш нәрсе де болмас еди,
Шырлап жылап қалғанымда.

Жылап-жылап қояр едим,
Қайтып ондай қылмас едим,
Деди, Алым:—бундай болып,
Узақ жылап қалмас едим.

ЕРКЕБАЙ ЕРИНШЕК

Еркебай ким десең,
Барып турған ериншек,
Еси дәрті бәрха ойын,
Жүрсе шаңгыт: ала-қуйын,
Шақырғанда келип ишпес,
Тайын турған тамағын.
Аш болдым деп сонынан,
Үйип келер қабағын.
—Тайынлап койдым тамақты,
Алып иш—дейди апасы.
—Өзин алып бер маған,
Деп еринер баласы.
Еркебай хәр күн азаңда,
Сәскеге шекем турмайды.
Эжағалары оятса,
Айтқанын дым қылмайды.
Анасы келип қасына,
Тур деп шайкар басын да,
Оған нәзер салмайды,
Көзин ашып жатса да,
Турғысы келмей еринип,
Есней берер керилип,
Арман-берман аўнайды,

Тезирек турып болмайды,
Анасы үйден кете алмай,
Етер исин ете алмай,
Еркебайды күтеди,
Көп ўақытлары өтеди.
Түстиң алды болғанда.
Зорға ғана турады.
Шынықпайды, еринип,
Бетин зорға жуўады.
Және шаўқым қурады:
—Суўып қалған шайын,
Кешегиден неге аз.
Маған қойған майын?!
Қантты жегим келмейди,
Жеўге шоколад қайым.
Еркебайдың усындай
Әдети бар күн сайын.
Ал, анасы үмитленип:
Жақсы болар Еркем дер.
Жаман бирақ ериншеклик,
Даўам етсе ертең де.

ӨКИНИШ

—Тазала балам салманы,
Суўғарайық алманы,—
Дегенде талай атасы,
Рустем сирә қылмады,

Алма писти қызарып,
Жеўге кумар ол барып,
Үзиўге бүгин баталмай,
Өкинип жүр уялып.

КЕМШИЛИГИН БИЛДИ ОЛ

Жақында бизиң көшеде,
Кешкурунырақ еди.
Билмедим саат нешеде,
Күн батыўдан бурынырақ еди.
Балалар бир жерге
жыйналдық.

Дем алыста ислеген исин,
Хәр ким ортаға салды,

Айтыўына қарағанда,
Полат китап оқыўдан,
Бириншиликти алды,
Оған хәмме ҳайран қалды.
Марат екінши оқыйды,
Бәринен жасы киши,
Хәмме үлгили иси,
Есигиниң алдында,

Гүлди египти қатар.
Жарқырап ашылып тур.
Көргенде ықласың артар,
Бәри оған рийза болды.
Сөз Ахметке:—
Спортқа қунығып жүрмен,
Сонлықтан шынығып жүрмен.
Гүрессем былтыр Аман,
Жығып таслайтуғын еди.
Мениң оған умтылғаным,
Иске аспайтуғын еди.
Кеше үйиниң қасында,
Берип жибердим басына,
Ийтерип едим қулады,

Мурны қанады жылады,
Сөйттім де қашып кеттім,
Бираз жерге асып кеттім,
Сынадым және күшимди,
Қоңсылар көрди исимди.
Алманың үлкен шақасын,
Бир тартқаннан сындырдым.
Хәммени хайран қалдырдым“...
Болып кетти дуў күлки,
Ахметтиң өзгерди сыйқы,
Қып-қызыл болып турды ол,
Кемшилигин билди ол.

БИЛМЕЙДИ ҰАСЛА

Иркилип қалса бир бала,
Тапсырманы айталмай,
—Билмей неғып тур бала,
Неси бар жуўап қайтармай?

Оны муғаллим көреді,
Гезекти соған береді,
Деп ойлайсан, Өгешти,—
Барлығын да биледі.

Деп аўзын жыбырлатады,
Қолларын қыбырлатады.
Өзинше ернин шүртийтип,
Ым менен аңлатады.

Бирақ ол аўзын ашпайды,
Жалтақлап турар тум-тусқа,
Орнында тыным таппайды,
Тахтада билмейди ұасла.

КӨРЕМИЗ ОНЫҢ ЖУЌМАҒЫН

Әне қараң Нурымды,
Әдеті қалмас бурынғы,
Айтылса да хәр күни,
Қыйыў-қыйыў мурыны.

Ертеңине көз салсаң,
Көринбейди жаңалық.

Тексергенде тазалық,
Төмен қарап қызарып,

Дослары және ескертти,
Кирсиз болып келмекти,
Көремиз оның жуўмағын,
Нурым „яқшы“ деп кетти.

ӨМИРБЕКТИҢ БҮРГЕ ДӘРИСИ

(халық аңызы бойынша

юмор)

Өзи базар күни еди,
Қарыйдарлар көреді,
Өмирбек ғалле базарда,
Жүөери сатып тур еди.

Ауылымыз ерек еди,
Усы дәри керек еди,
Аға қалай қолланамыз,
Жолын айтып берсең деди.

Биреу берман қарай келді,
Жүөериге қарай берді,
Буның аты не екен деп,
Өмирбектен сорай берді.

„Бүргени ушлап аласаң,
Аузына буннан саласаң,
Дәрини бүрге жуталмай,
Өлип қалар қарасаң“.

Алыс жерден келген деди,
Алар паркын билген деди,
Буның атын Өмирбек,
„Бүрге дәри“ деген деди.

Дәрисіз қырар ек онда,
Услайтуғын болсақ қолға,
Өмирбек:— ол дурыс деди,
Бола берер ол да, бул да.

ӨМИРБЕК ҰӘМ ҒАРРЫЛАР

(Халық аңызы бойынша

юмор)

Базда алып күннің қуяшын,
„Өмир деген бул ушқыр лашын“
Деп жаслық жылдарын еслеп,
Отырды үш ғарры шайкасып басын.

Ох, жетпис деп биреуи дым налынды,
Биреуи айтты күш-қууатым алынды,
Кем-кем кемейеди кетип қал-дәрман,
Жигер берер жаслық екен жалынлы.

Мен сизлердің ннанбайман сөзине,
Мысал етип қарағанда өзиме,
Үшиншиси айтты, күшим тап сондай
Бурын қандай болса жаслық гезимде.

Еки ғарры бежирейсип қарады,
Однан-солдан оны ортаға алады,

Сен күшинди қалай сынап билдің деп,
Айтып бер деп қайта-қайта сорады.

Билемен деди, ол бір үлкен тастан,
Күшимди сынауға умтылдым қастан.
Орнынан қозғалтып қоя алмадым,
Өткен ұақларымда жигирма жастан.

Жақында сол тасқа тағы барғанман,
Көтерсем деп бар күшимди салғанман.
Жаслығымда қандай болсам, және де,
Сондай болып қозғалта алмай қалғанман.

Еки ғарры усы ойға кеп еди,
Күши болса, күшли шығар деп еди,
Сөз тамам болғансоң бәри күлисти,
Үшинши ғарры бул Өмирбек еди.

СВЕТОФОР ҲАҚҚЫНДА ҚОСЫҚЛАР

(Пиядаларға арналады)

.. .УСЫНДАЙДАН БОЛАДЫ

Көп жоллардың кесискен,
Бэндиргиси болады.
Машина да, жаяу да,
Өтиўге бағдар алады.
Жол қәдесин билмеген,
Өмирин кәуипке салады,

Өтемен деп асығып,
Албырақлап қалады.
Бахытсызлық гей ұақта,
Усындайдан болады,
Билмегеннің отына,
Билгенлер де жанады.

ЖОЛ ҚӘДЕСИН БИЛИП АЛ

Бәринен бұрын сен өзін,
Жол қәдесин билип ал.
Көшени кесип өтерде,
Жан-жағыңа нәзер сал.

Нускау берер хәммеге,
Айтпайды бирақ сөз бенен,
Алжаспайсаң қарасаң,
Түсиндирер көз бенен.

Қарсы алдында, карап тур,
Бир азамат сақ турып,
Күнимизге жарап тур,
Удайына тақ турып.

Жаркыраған нурлы көз,
Бирин жумса бири бар,
Көп мәнили сырлы көз,
Нурының түр-түри бар.

Сағымланса сары көз,
Дыққат қойың деген сөз,
Жасыл нуры жайнаса,
Пиядалар өтиң тез!

Жадыраса қызыл нур,
Шоферларға нәубет бул.

Машиналар өткенше,
Бир азырақ тоқтап тур.

Светофор ол сениң,
Тәртибинди бақлайды,
Жол қалесин дурыс билсең,
Қәуип-қәтерден сақлайды.

СВЕТОФОР БОЛМАҒАН ЖЕРДЕ

Барлық жерде светофор болмайды,
Және тәртиплеуши бәрқа турмайды.
Соның ушын бес бармақтай билип ал,
Жол жүриўдиң қәделерин ондайда.

Көшелердиң ортасында ойнама,
Рульдеги шоферларды қыйнама.
Бир машина көринсе де узақта,
Оннан бурын өтемен деп ойлама.

МАЗМУНЫ

Тәй-тәй бала, тәй бала	3
Хәййиү айтса аналар, ләззәтленер балалар	3
Хош-хош бақшам, хош бақшам	4
Ядында тут, жан балам	5
Көп ойланып қалады	5
Жәрдем берин Кәримге	5
Кууанышым соя еди	7
Бизин мектеп бағында	7
Кешигиүдин себеби	7
Инимниң сорауы	8
Гүбелек	9
Гөжеклер	9
Куслар қайтып келеди екен	9
Бирин-бири қыймайды	10
Сағынамыз қысты да	10
Бәхәр келсе	10
Гүз қәдири бир баска	11
Сүйемиз сулыұ жазды биз	12
Жаз келди	12
Ырғалар таллар, ырғалар	13
Күнде бир ұақ сөз етеди	13
Мәүсимлердин мәжилиси (<i>ертек</i>)	13
Мен атамдай болажақпан	16
Апам жақсы	17
Кемпир апам қант көрсе	17
Кемпир, ғарры хәм ақлықлар	18
Мың жасасын	18
Әкемиз үйде болмаса	20
Керек ғой сауға етегим	20
Есапдан бала	20
Тазалық болып сайландым	21
Жақсы досты ізлеймен	21
Өкпелеу	22
Еркебай ериншек	24
Өкиниш	24
Кемшилигин билди ол	24
Билмейди хасла	25

Көремиз оның жууғағын	25
Өмирбектин бүрге дәрсис (халық аңызы бойынша юмор)	26
Өмирбек хэм ғаррылар (халық аңызы бойынша юмор)	26

* * *

Светофор ҳаққында қосықлар

(Пиядаларға арналады)

...Усындайдан болады	27
Жол қәдесин билеп ал	27
Светофор болмаған жерде	28

Сағыйдулла Аббазов

МӘҰСИМЛЕРДИҢ МӘЖИЛИСИ

қосықлар, ертеқ, юморлар

Қарақалпақ тилинде

„Қарақалпақстан“ баспасы

Некіс—1997

Редакторы *Тилеўхан Даниярова*
Художниги *Көшкин Рейипназаров*
Тех. редакторы *Замира Досанова*
Корректоры *Арзыхан Аташева*

ИБ—1696.

Териўге берилген ўақты 15.04 1997 ж. Басыўға рухсат етилген ўақты 90,6 1997. Кағаз форматы 60x84 ¹/₁₆ Әдебий гарнитура. Кегль 10. Жоқары баспа усылында басылды. Көлеми 2,0 б/т. шәртли 1,86 б/т. есап 1,93 б/т. Жәми 2000 нуска. Буйыртпа №1/1. Бақасы 30 сўм

„Қарақалпақстан“ баспасы Нөкис қаласы. 742000. Нөкис қаласы, Қарақалпақстан көшеси, 9-жай.

Қарақалпақстан Республикасы Баспа сөз бойынша Мәмлекетлик комитетинин Нөкис полиграфкомбинаты. 742000. Нөкис қаласы, Қарақалпақстан көшеси, 9 жай.